

EDITO

Jo Vanhecke
Diensthofd Voetbalcel
FOD Binnenlandse Zaken

“
Verantwoorde-
lijkheid opnemen
staat niet gelijk met
véél politie inzetten,
wel met politie
efficiënt inzetten

Tot 1998, toen er met de Voetbalwet een snel en krachtig sanctiemechanisme op maat kwam, gingen daders van voetbalgerelateerde incidenten grotendeels vrijuit, wat leidde tot een begrijpelijke demotivatie bij de politiediensten. De mediadruk op beslissingsmakers en de demotivatie bij de politie leidde echter tot een niet-wetenschappelijk gefundeerde visie dat verantwoordelijkheid wordt opgenomen als men veel politie inzet (terreinbezetting en ostentatief machtsvertoon).

De tijden zijn echter veranderd, en ook de politionele aanpak bij voetbalwedstrijden is aan evolutie toe. Er is geen enkel draagvlak meer voor grootschalige machtsontploffingen die niet in verhouding staan met het aanwezige risico. Sommige zones hebben dit reeds bijzonder goed opgepikt. De openbare ordehandhaving bij een voetbalwedstrijd staat dan telkens gelijk met het dynamisch invullen van een visie en strategie op langere termijn, gebaseerd op informatiegaring en -uitwisseling, partnership (ook met de supporters) en gastheerschap.

In België ontbreekt het jammer genoeg aan diepgaand wetenschappelijk onderzoek naar de politionele aanpak bij voetbalwedstrijden en aan terreinobservaties waar leidinggevend van elkaar leren. Er kunnen echter interessante lessen getrokken worden uit de ervaring van landen waar dit wel op grote schaal gebeurt. Crowdmanagement is daarbij het startpunt, met enkele belangrijke uitgangsprincipes. Een massa gedraagt zich anders naargelang ze meent dat een bepaald politie-optreden al dan niet gerechtvaardigd is en gericht op de aanwezige risico's (in plaats van op de ganse massa). Een low profileaankpak verlaagt de kans op escalatie. Sommigen noemen dit een zachte aanpak, maar het tegendeel is waar. Het gaat net om het stellen en afdwingen van duidelijke tolerantiegrenzen, niet via gespierd optreden tegen alle supporters, maar door communicatie en indien nodig gerichte actie tegen diegenen die deze tolerantiegrenzen niet (dreigen te) respecteren. Via de Voetbalwet kan dan een snel en gepast gevolg gegeven worden aan normovertredend gedrag.

Dit alles betekent dat men politie gaat inzetten en laat tussenkomen in verhouding met het aanwezige risico. Verantwoordelijkheid opnemen staat daarom niet gelijk met veel politie inzetten, wel de politie efficiënt inzetten (kwaliteit in plaats van kwantiteit). De succesvolle inzet van de 'spotters' de afgelopen jaren, al dan niet in combinatie met bewijsteams, is op deze principes gestoeld.

Inzake voetbalveiligheid is de laatste jaren veel vooruitgang geboekt, doch er is nog een ruime marge voor verdere verandering ten goede. De risico's stijgen naarmate men de daadwerkelijke onruststokers niet consequent aanpakt door er veel te ruime tolerantiegrenzen op na te houden. Dit compenseren door een grote en zichtbare politie-aanwezigheid, zelfs al noemt men dit onthaalpolitie, wordt door supporters niet als rechtvaardig beschouwd, wat daarenboven kan leiden tot tegenovergestelde reacties dan wat men beoogde. Evolueren naar een aanpak van gastheerschap en dynamische risicoanalyse, gekoppeld aan duidelijk gecommuniceerde en afgedwongen tolerantiegrenzen, laat toe middelen efficiënter in te zetten. De zone VLAS bijvoorbeeld heeft recent deze omschakeling gemaakt. Hoewel dit bij sommigen op wat weerstand lijkt te stuiten, blijkt uit ervaring en wetenschappelijk praktijkgericht onderzoek dat dit de juiste weg is. De eerste positieve resultaten zijn reeds zichtbaar bij thuiswedstrijden van KV Kortrijk, en het concept wordt continu geëvalueerd, bijgeschaafd en verfijnd. Evolutie en dynamiek: twee sleutelbegrippen voor de toekomst! ■